

УДК 657.6
JEL: M42; M49
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-11-322-327>

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АУДИТУ ТА ЙОГО РЕФОРМУВАННЯ В УКРАЇНІ

©2021 СЛЮНІНА Т. Л., МАТЮШКО М. М.

УДК 657.6
JEL: M42; M49

Слюніна Т. Л., Матюшко М. М. Проблеми розвитку аудиту та його реформування в Україні

В умовах розвитку ринкової економіки та реформування бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних стандартів аудиторська діяльність в Україні набуває широкого поширення. Питання якості здійснення аудиторської діяльності наразі набуває високої актуальності. Незважаючи на те, що на сьогодні система регулювання аудиторської діяльності наче б повноцінно сформована, існує низка проблем, які ускладнюють процес регулювання суб'єктів ринку аудиту. Тому метою дослідження є аналіз оновлених вимог регулювання аудиторської діяльності та проблем розвитку аудиту в Україні. У процесі дослідження виявлено, що аудит служить надійним способом підтвердження даних фінансової звітності та є одним із важливих видів послуг. Разом із тим встановлено, що нині аудиторська діяльність має ряд суперечностей і проблем. У статті розглянуті основні аспекти регулювання аудиторської діяльності в Україні, особливості сучасного стану ринку аудиту, а також перспективи регулювання аудиту в Україні. Визначено сутність аудиту, особливості методики та організації, його значення для розвитку економіки держави, необхідність його дослідження та реформування. Вивчено сучасний стан ринку аудиторських послуг, нормативно-правові акти, що регулюють питання здійснення аудиторської діяльності й атестації аудиторів, результати контролю за якістю роботи аудиторів та аудиторських організацій. Здійснено аналіз ринку аудиторських послуг в Україні. Простежено вплив на стан аудиту сучасних змін у законодавстві, яке його регулює. Досліджено інші основні проблеми, які виникали та виникають на шляху розвитку аудиторської діяльності протягом її становлення в Україні, виявлено причини їх виникнення. Визначено необхідність вирішення багатьох проблем і проведення значних реформ, які стосуються аудиту в Україні.

Ключові слова: аудит, аудиторська діяльність, атестація аудитора, аудиторські організації, регулювання аудиторської діяльності, проблеми розвитку аудиту.

Рис.: 1. **Бібл.:** 9.

Слюніна Тетяна Леонідівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри статистики, обліку та аудиту, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: stl.info2000@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1398-1210>

Матюшко Марія Миколаївна – студентка, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: xa12284711@student.karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4914-5476>

UDC 657.6
JEL: M42; M49

Sluina T. L., Matiushko M. M. Problems of Audit Development and Audit Reform in Ukraine

In the context of the development of the market economy and the reform of accounting in accordance with international standards, auditing activity in Ukraine is becoming widespread. The issue of the quality of audit activity is currently of high relevance. Despite the fact that today the audit regulation system seems to be fully established, there are a number of problems that complicate the process of regulating the audit market entities. Therefore, the purpose of the research is to analyze the updated requirements for regulating audit activities along with problems of audit development in Ukraine. In the course of the research, it was found that the audit serves as a reliable way to justify the financial statements data and is one of the important types of services. At the same time, it is defined that the audit activity currently has a number of contradictions and problems. The article discusses the main aspects of audit regulation in Ukraine, peculiarities of the current state of the audit market, as well as prospects for the regulation of audit activity in Ukraine. The essence of the audit, features of its methodology and organization, its importance for the development of the State economy, the need for its research and reform are determined. The current state of the market of audit services, the normative legal acts regulating the issues of auditing activity and attestation of auditors, the results of control over the quality of work of auditors and audit organizations are researched. An analysis of the market of audit services in Ukraine was carried out. The impact of current changes in the legislation regulating the audit on the state of auditing activity is examined. Other major problems that arose and arise on the way of development of audit activity during its formation in Ukraine are researched, the reasons for their occurrence are identified. The need to solve many problems and carry out significant reforms related to audit activities in Ukraine is determined.

Keywords: audit, auditing activity, auditor's certification, auditing organizations, regulation of auditing activity, problems of audit development.

Fig.: 1. **Bibl.:** 9.

Sluina Tetiana L. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Statistics, Accounting and Auditing, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: stl.info2000@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1398-1210>

Matiushko Mariia M. – Student, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: xa12284711@student.karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4914-5476>

Аудит є досить оптимальним варіантом для підтвердження даних фінансової звітності підприємств. Діяльність аудиторських організацій та окремих аудиторів була, є і буде навіть в умовах кризи затребуваною для багатьох підприємств та організацій реального сектора економіки. Мета цієї діяльності полягає в забезпеченні подання його зацікавленим особам якісної інформації про фінансовий стан і фінансові результати діяльності суб'єктів господарювання.

Тому питання щодо проблем розвитку аудиторських послуг і реформування аудиту в Україні є надзвичайно актуальним питанням. Вагомий внесок у дослідження цього питання зробили: Дорошенко О. О., Журавльова Т. В. [1], Кашперська А. І. [2], Мулик Я. І. [3], Прохорова Л. І., Юхименко Є. С. [8], Фабіянська В. Ю. [9] та інші, які у своїх працях провели аналіз сучасного стану ринку аудиторських послуг, проблем реформування та розвитку аудиторської діяльності.

Цінність проведених досліджень є безсумнівною, проте, з огляду на сучасне реформування аудиту в Україні та проблеми його розвитку, виникає необхідність подальшого критичного аналізу наявного законодавства та стану аудиторської діяльності.

Відповідно *метою* статті є дослідження ключових питань реформування та розвитку аудиторської діяльності в Україні.

Правові засади аудиту, здійснення аудиторської діяльності в Україні та регулювання відносин, що виникають під час її провадження, наразі визначаються в Законі «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [5], який набрав чинності ще в жовтні 2018 р. і повністю змінив правила гри на ринку аудиту, які раніше були регламентовані в Законі України «Про аудиторську діяльність» [6].

У новому законі простежується посилення вимог до аудиту та процесу складання й оприлюднення фінансової звітності підприємств і систематизації корпоративного управління компаній та взаємодії з аудиторами.

Оновлені вимоги щодо контролю якості, видачі аудиторських висновків та сертифікації аудиторів підвищують якість і прозорість надання аудиторських послуг, але також і створюють додаткові затрати аудиторським компаніям і загалом бізнесу.

Для більш якісного розуміння оновлених вимог варто детальніше ознайомитися зі встановленими змінами та їх особливостями.

Відповідно до Закону «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» аудитор є фізичною особою, яка змогла підтвердити власну компетентність щодо провадження аудиторської діяльності й отримала належний практичний досвід і входить до Реєстру аудиторської діяльності. Цим законом чітко визнано, що аудитором може стати фізична особа, яка має вищу освіту, змогла підтвердити високий рівень у теоретичній частині та професіоналізм

через успішне проходження іспитів з аудиту, отримала практичні навички у провадженні аудиторської діяльності.

Можна зауважити, що однією із важливих змін, які були внесені Законом «Про аудит фінансової звітності», було те, що наразі у вигляді результату проведення аудиту фінансової звітності має бути представлений не аудиторський висновок, як було у старому законі, а аудиторський звіт. Відповідно до ст. 1 Закону «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», аудиторським звітом є документ, який готує суб'єкт аудиторської діяльності за результатами аудиту фінансової звітності (консолідованої фінансової звітності) відповідно до міжнародних стандартів аудиту та вимог цього Закону [5]. Також у пп. 1 ст. 14 Закону «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» зазначено, що аудиторський звіт надає впевненості користувачам за допомогою висловлення незалежної думки аудитора щодо відповідності в усіх суттєвих аспектах фінансової звітності підприємства вимогам НП(с)БО та МСФЗ. У цій статті встановлені і головні вимоги, яких повинні дотримуватись аудитори під час складання аудиторського звіту.

Варто зазначити, що і підхід до здобуття цієї професії в Україні став дуже серйозним, адже є зрозумілим той факт, що аудитор повинен дати оцінку реальному стану фінансової звітності, спрогнозувати фінансовий розвиток діяльності суб'єкта господарської діяльності та надати рекомендації щодо покращення процесу управління та функціонування підприємства. І користувачі очікують від аудитора чіткого розуміння всієї наявної на підприємстві ситуації. Ця умова потребує професіоналізму з боку аудитора. Саме через це сертифікація стала однією із головних умов для становлення незалежного аудитора [1].

На сьогодні атестація аудиторів та її особливості регламентовані не лише в одному законі, як було раніше, а є додаткові накази Міністерства фінансів України: «Про затвердження Порядку складання іспитів при атестації аудиторів», «Про затвердження Порядку проходження стажування», «Про затвердження Порядку безперервного професійного навчання аудиторів», «Про затвердження Порядку зарахування теоретичних знань», що спрямовані на виконання вимог ст. 19 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [5].

Раніше у ст. 3 та ст. 4 Закону України «Про аудиторську діяльність» [6] (уже нечинному) зазначалося, що аудиторською діяльністю можуть займатися лише аудитори й аудиторські фірми, тобто окремі особи або групи осіб, які мають сертифікат, що визначає їх кваліфікаційну придатність до здійснення аудиторської діяльності в Україні. У новому законі лише в розділі IV про атестацію аудиторів вказано, що аудитором визнається фізична особа, яка отримала вищу освіту, має підтвердження високого рівня теоретич-

них знань і професійної компетентності за допомогою успішного складення відповідних іспитів, має проходження практичної підготовки з провадження аудиторської діяльності. І саме сертифікат у цьому випадку підтверджує досягнення високого рівня відповідних знань.

Можна стверджувати, що сертифікат аудитора (свідоцтво про атестацію) є офіційним документом, який підтверджує рівень професійних знань, що необхідні для проведення аудиту підприємств з різними формами власності, які знаходяться на території України [9].

У старому законі програма підготовки до складання кваліфікаційного іспиту й отримання сертифіката аудитора України включала питання щодо аудиту, бухгалтерського обліку, основ вивчення фінансів, економіки підприємства, оподаткування, комерційного права.

Згідно з новим законом, аби здобути кваліфікацію аудитора, потрібно спочатку скласти теоретичні іспити, а потім кваліфікаційний іспит. Обов'язковими теоретичними іспитами на сьогодні є: основи бухгалтерського обліку та економіки підприємства, управлінський облік, фінансовий облік, господарське, цивільне та корпоративне право, оподаткування, управління ефективністю діяльністю, міжнародні стандарти фінансової звітності, аудит, фінансовий менеджмент. Кваліфікаційний іспит проводиться після того, як були зараховані теоретичні знання або за умови наявності вищої освіти у фізичної особи та досвіду роботи на посаді бухгалтера, ревізора, юриста, фінансиста, економіста, помічника аудитора протягом семи років і більше.

Своєю чергою, в екзаменаційному завданні з теоретичного іспиту наявні тести у вигляді питань

і ситуаційних завдань, а в екзаменаційному завданні з кваліфікаційного іспиту – ситуаційні завдання, які повинні відобразити застосування теоретичних знань на практиці [7].

За уже нечинним законом кваліфікаційний іспит був двоетапним: перший етап – письмовий тест (або тести на ПК) за переліком питань, затвердженим АПУ; другий етап – вирішення ситуаційної задачі.

Свідоцтво про складання іспитів з теоретичних знань і кваліфікаційного іспиту видається на підставі рішення комісії з атестації Міністерством фінансів України. Свідоцтво наразі є чинним протягом п'яти років з дня складення кваліфікаційного іспиту.

Отримання сертифікату для аудитора є цінним досягненням і професійною перевагою на всіх етапах його кар'єри. Розглянемо динаміку кількості отриманих аудиторами сертифікатів за 2014–2021 рр. в Україні (рис. 1).

У 2017–2018 рр. спостерігається підвищення інтересу до розвитку аудиторської діяльності в Україні, але вже у 2019–2021 рр. зафіксовано скорочення кількості складених іспитів для одержання атестату аудитора, що пов'язано з прийняттям Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» і підвищенням рівня складності екзаменаційних завдань [2].

Також на зниження кількості сертифікованих аудиторів вплинула і світова фінансова криза, яка пов'язана з карантинними обмеженнями внаслідок поширення коронавірусної хвороби. В умовах фінансової кризи відзначається серйозне зростання ризиків, пов'язаних з тим, що обсяг фінансових вигод досяг такого рівня, що все більше людей готові порушити закон і відмовитися від морально-етичних принципів.

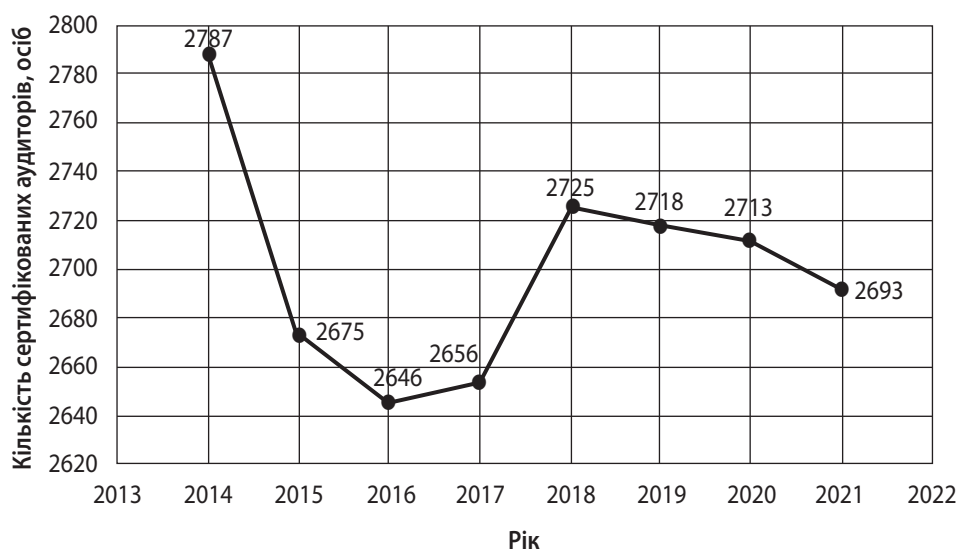

Рис. 1. Кількість сертифікованих аудиторів в аудиторських фірмах України за 2014–2021 рр., осіб

Джерело: складено на основі [4].

Варто нагадати, що мета аудиту полягає в наданні керівникам підприємств впевненості в тому, що фінансова звітність відповідає дійсності та справедливому погляду на компанію. Однак якісний аудит захищає не тільки керівників, а й співробітників, постачальників і клієнтів. У широкому розумінні він служить суспільним інтересам, підтримуючи прозорість і чесність у бізнесі.

Можна виділити такі основні проблеми в розвитку аудиторської діяльності: відсутність конкуренції серед аудиторських фірм України (фірми «Великої четвірки» домінують на ринку, та інші компанії з ними не можуть конкурувати); слабе регулювання та нагляд за аудиторською діяльністю (регулятору не вистачає ресурсів, повноважень і незалежності).

До того ж, істотними недоліками роботи аудиторських організацій та аудиторів є неврахування при проведенні аудиту всіх факторів, які зумовлюють ризик спотворення фінансової звітності підприємства, що перевіряється, внаслідок недобросовісних дій керівництва; відсутність або недостатня увага до функціонування системи внутрішнього контролю підприємства, що перевіряється.

Методологія та технологія аудиту досить стандартизовані та досі не враховують загострення вимог до якісної фінансової інформації зацікавлених у діяльності суб'єкта господарювання сторін. Наприклад, потребують методично вирішення вже зараз такі положення, як:

- ✦ термінологія щодо виявлення недобросовісних дій щодо фінансової звітності;
- ✦ класифікація можливих викривлень фінансової звітності, на основі якої можна виявити навмисні спотворення;
- ✦ класифікація причин виникнення навмисних викривлень;
- ✦ алгоритм доказування недобросовісного складання фінансової звітності.

Таким чином, традиційні підходи до аудиту фінансової звітності потребують додаткових теоретичних досліджень та узагальнення практичного досвіду в цій сфері.

У деяких випадках аудитори можуть не взяти до уваги ризику корупції, відмивання незаконних доходів та фінансування тероризму.

Вагомою проблемою в розвитку аудиторської діяльності є відсутність стратегії розвитку аудиторських організацій [3]. Можливості розробки стратегії незалежного розвитку діяльності аудиторських організацій значно обмежені в умовах проведення реформи аудиторської діяльності. Стратегічний підхід до якості аудиту передбачає, передусім, орієнтацію аудиторської організації на задоволення запитів ринку. В умовах посилення вимог до якості аудиту аудиторські організації повинні керуватися дотриманням хоча б мінімальних стандартів аудиторської діяль-

ності. Ці обставини негативно впливають на стратегічні переваги аудиторських організацій, і професійна діяльність аудиторської організації може відповідати стандартам аудиторської діяльності, але не відповідати стандартам якості, встановленим потенційними клієнтами та їх зацікавленими сторонами. Наведені причини позначили «розрив очікувань» між тим, що суспільство очікує від функціонування інституту аудиту, і тим, які результати є сьогодні. Попередження та подолання дисфункції соціальних інститутів є важливим і актуальним завданням, у тому числі й у аудиторській діяльності.

Ефективність функціонування інституту аудиту залежить від механізмів забезпечення якості як на рівні аудиторської діяльності в цілому, так і на рівні аудиторських послуг, що надаються. Впровадження та правильне використання таких механізмів на всіх рівнях аудиторської діяльності дозволить подолати інституційну дисфункцію, яка спостерігається на сучасному етапі розвитку аудиторської діяльності, що свідчить про підтвердження аудиторами неякісної бухгалтерської фінансової звітності. Особливістю розвитку інституту аудиту в сучасних умовах є вимога щодо запобігання й ефективного виявлення навмисних викривлень фінансової звітності, пов'язаних із недобросовісними діями керівництва та працівників суб'єктів господарювання. Важливою пропозицією тут буде безперервний розвиток і вдосконалення форм, організації, методів і технології контролю, аби відповідати зміненим економічним умовам, сприяти мінімізації помилок підприємницької діяльності, виявляти та запобігати негативним відхиленням, пов'язаним із недобросовісним поданням інформації у фінансовій звітності. Однак у зв'язку з вищезазначеними причинами та наявними методологічними проблемами питання підтвердження сумнівної фінансової звітності залишається невирішеним. Розв'язання методичних питань дозволить істотно знизити ймовірність невиявлення під час аудиту фінансової звітності фактів її навмисного викривлення. Але окремі рекомендації щодо посилення аудиторських процедур перевірки фінансової звітності не можуть створити ефективного підходу до виявлення та запобігання корупційних дій і дій, пов'язаних з легалізацією злочинних доходів і фінансуванням тероризму.

Також до складнощів у процесі регулювання аудиторськими фірмами суб'єктів ринку аудиту входять: ухилення від проведення перевірок, складнощі процесу доказу явної хибності аудиторського висновку, недостатньо розвинена система покарань за недобросовісне здійснення аудиторської діяльності [3]. І сам процес контролю над діяльністю суб'єктів аудиту ускладнюється низкою проблем ринку аудиторських послуг – систематичним відтоком аудиторів та аудиторських організацій із професійного середовища; низькою привабливістю аудиторської професії серед

молодих фахівців; диспропорціями на ринку аудиторських послуг щодо великого, малого та середнього бізнесу; демпінгом цін на аудиторські послуги.

Щодо причин бухгалтерських викривлень, то вони можуть бути як простою помилкою, так і серйозним шахрайством. Різниця між ними переважно пов'язана зі стимулюванням керівництва для досягнення певних цілей або тиском у прихованні проблеми.

Багато сфер бухгалтерського обліку передбачають певну міру судження. Часто діапазон прийнятних поглядів залежить, наприклад, від вартості акції компанії або ймовірності повернення грошей з боржників. Ці судові рішення можуть мати значний вплив на кінцевий показник прибутку компанії.

ВИСНОВКИ

Аудит є важливим видом послуг і набуває дедалі більшої актуальності. Розглянувши особливості проведення аудиту та основних змін у законодавстві щодо нього, можна зробити висновок, що аудиторська діяльність як раніше, так і на даному етапі потерпає від певних проблем і суперечностей. Наявність недосконалостей у регулюванні аудиторської діяльності в Україні породжує сумніви щодо підтвердження якості та достовірності фінансової звітності вітчизняних підприємств та підвищує ризики їх банкрутства.

Порівняльний аналіз вимог до атестації аудиторів, які раніше були встановлені в Законі «Про аудиторську діяльність», а на сучасному етапі – у Законі «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», дає підстави стверджувати, що нові вимоги розроблені з урахуванням міжнародного досвіду, зокрема щодо освіти, складання теоретичних і кваліфікаційних іспитів, здобуття практичного досвіду в суб'єктів аудиторської діяльності та їх безперервного навчання. Але дослідження щодо кількості сертифікованих аудиторів довело їх зменшення, що можна пояснити появою складних умов проходження атестації в новому законодавстві та фінансовою кризою.

Дослідження ринку аудиту в Україні загалом також дало можливість визначити такі негативні моменти: відсутність конкуренції; слабе регулювання та нагляд; неврахування всіх факторів ризику; недосконалість, незважаючи на численні зміни, законодавчої основи; недосконалість систем контролю якості на рівні фірм та інші.

Різні наведені проблеми розвитку аудиту в Україні можуть підірвати репутацію аудиторської діяльності, тому було запропоновано такі варіанти їх вирішення:

- ✦ впровадження та правильне використання механізмів забезпечення якості як на рівні аудиторської діяльності в цілому, так і на рівні аудиторських послуг, що надаються;
- ✦ безперервний розвиток і вдосконалення форм, організації, методів і технології контролю;

- ✦ сприяння мінімізації помилок підприємницької діяльності;
- ✦ виявлення та запобігання негативним відхиленням. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Дорошенко О. О., Журавльова Т. В. Сертифікація аудиторів в Україні та світі: вплив на інформаційне забезпечення менеджменту державних і приватних фінансів. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 20. С. 954–958. URL: <http://global-national.in.ua/archive/20-2017/193.pdf>
2. Кашперська А. І. Сучасний стан та перспективи розвитку аудиторської діяльності в Україні. *Економіка і суспільство*. 2018. № 19. С. 1272–1281. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-19-190>
3. Мулик Я. І. Аудиторська діяльність в Україні: сучасний стан, реформування та розвиток. *Агросвіт*. 2018. № 7. С. 37–47. DOI: [10.32702/2306-6792.2020.7.37](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2020.7.37)
4. Офіційний сайт Аудиторської палати України: Реєстр аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності. URL: <https://www.apu.com.ua/>
5. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 р. № 2258-VIII (редакція станом на 01.08.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#n313>
6. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.1993 р. № 3125-XII (втрата чинності від 01.10.2018). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3125-12#Text>
7. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку складання іспитів при атестації аудиторів» від 06.07.2020 р. № 399 (редакція станом на 06.07.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1100-20#Text>
8. Прохорова Л. І., Юхименко Є. С. Аналіз сучасного стану та проблеми реформування і розвитку аудиторської діяльності в Україні на основі міжнародного досвіду. *Молодий вчений*. 2019. № 6. С. 205–210. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-6-70-40>
9. Фабіянська В. Ю. Удосконалення професійних вимог до аудиторів за умов реформування незалежного аудиту в Україні. *Бізнес Інформ*. 2020. № 7. С. 189–199. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-7-189-199>

REFERENCES

- Doroshenko, O. O., and Zhuravlyova, T. V. "Sertyfikatsiia audytoriv v Ukraini ta sviti: vplyv na informatsiine zabezpechennia menedzhmentu derzhavnykh i pryvatnykh finansiv" [Certification of Auditors in Ukraine and the World: The Impact on Information Provision of Public and Private Finance Management]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, no. 20 (2017): 954–958. <http://global-national.in.ua/archive/20-2017/193.pdf>
- Fabiianska, V. Yu. "Udoskonalennia profesiinykh vymoh do audytoriv za umov reformuvannia nezalezhnogo audytu v Ukraini" [Improving the Professional Requirements for Auditors in the Context of Independent

Audit Reform in Ukraine]. *Biznes Inform*, no. 7 (2020): 189-199.
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-7-189-199>
Kashperska, A. I. "Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku audytorskoi diialnosti v Ukraini" [The Modern State and Prospects of Development of Audit Activity in Ukraine]. *Ekonomika i suspilstvo*, no. 19 (2018): 1272-1281.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-19-190>
[Legal Act of Ukraine] (1993). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3125-12#Text>
[Legal Act of Ukraine] (2017). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#n313>
[Legal Act of Ukraine] (2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1100-20#Text>
Mulyk, Ya. I. "Audytorska diialnist v Ukraini: suchasnyi stan, reformuvannia ta rozvytok" [Audit Activities in

Ukraine: Current Situation, Reform and Development]. *Ahrosvit*, no. 7 (2018): 37-47.
DOI: [10.32702/2306-6792.2020.7.37](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2020.7.37)
"Ofitsiyni sait Audytorskoi palaty Ukrainy: Reiestr audytoriv ta subiektiv audytorskoi diialnosti" [Official Site of the Audit Chamber of Ukraine: Register of Auditors and Audit Entities]. <https://www.apu.com.ua/>
Prokhorova, L. I., and Yukhymenko, Ye. S. "Analiz suchasnoho stanu ta problemy reformuvannia i rozvytku audytorskoi diialnosti v Ukraini na osnovi mizhnarodnoho dosvidu" [Analysis of the Current State and Problems of Reforming and Development Auditing in Ukraine Based on International Experience]. *Molodyi vchenyi*, no. 6 (2019): 205-210.
DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-6-70-40>

УДК 657.1:334.012

JEL: L84; M41

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-11-327-334>

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО АУТСОРСИНГУ

©2021 ШУШАКОВА І. К., ГРИНЬ А. Ю., КОЛОМІЄЦЬ Д. В.

УДК 657.1:334.012

JEL: L84; M41

Шушакова І. К., Гринь А. Ю., Коломієць Д. В. Оцінка ефективності бухгалтерського аутсорсингу

Стаття присвячена теоретичним і практичним питанням оцінки ефективності бухгалтерського аутсорсингу. Метою статті є дослідження методичних підходів до оцінки ефективності використання бухгалтерського аутсорсингу – сучасної форми організації ведення бухгалтерського обліку на вітчизняних підприємствах. Досліджено підходи до тлумачення сутності бухгалтерського аутсорсингу в наукових працях. Наведено авторське визначення бухгалтерського аутсорсингу, під яким розуміється форма ведення бухгалтерського обліку, що передбачає передачу окремих або всіх бухгалтерських функцій і ризиків на аутсорсера, що забезпечить мінімізацію витрат і підвищення конкурентоспроможності за встановленою ціною протягом певного періоду часу. Визначено організаційні та функціональні аспекти, що включає бухгалтерський аутсорсинг. Охарактеризовано види бухгалтерського аутсорсингу. Досліджено теоретичні засади оцінки ефективності бухгалтерського аутсорсингу в науковій літературі. Аналіз практичних аспектів оцінки ефективності бухгалтерського аутсорсингу дозволив виявити методичні підходи такої оцінки. Уточнено перелік витрат, що несе підприємство при введенні бухгалтерської служби в організаційну структуру підприємства. Розроблено формулу розрахунку економічного ефекту бухгалтерського аутсорсингу. Наведено приклад розрахунку економічного ефекту бухгалтерського аутсорсингу при прийнятті рішення щодо використання послуг з ведення бухгалтерського обліку на умовах аутсорсингу. Встановлено, що використання розробленої формули забезпечує підвищення ефективності застосування бухгалтерського аутсорсингу як форми організації обліку для новостворених, малих і середніх підприємств та виду економічної діяльності для зовнішніх суб'єктів.

Ключові слова: аутсорсинг, бухгалтерський аутсорсинг, бухгалтерські послуги, аутсорсинг бухгалтерських послуг, ефективність бухгалтерського аутсорсингу, оцінка ефективності бухгалтерського аутсорсингу.

Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Формул:** 1. **Бібл.:** 14.

Шушакова Ірина Костянтинівна – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри обліку та оподаткування, Київський національний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

E-mail: i.shushakova@knu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3811-683X>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2219359/shushakova-iryna/>

Гринь Аліна Юріївна – магістрантка факультету фінансів та обліку, Київський національний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

E-mail: grin-alina@ukr.net

Коломієць Діана Володимирівна – магістрантка факультету фінансів та обліку, Київський національний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

E-mail: dianakolomiets1106@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3811-683X>

UDC 657.1:334.012

JEL: L84; M41

Shushakova I. K., Hryn A. Yu., Kolomiets D. V. Evaluating the Effectiveness of Accounting Outsourcing

The article is devoted to theoretical and practical issues of evaluating the effectiveness of accounting outsourcing. The purpose of the article is to study methodical approaches to evaluating the effectiveness of the use of accounting outsourcing – a contemporary form of accounting organization at domestic enterprises. The approaches to interpretation of the essence of accounting outsourcing in scientific papers are researched. The authors' own definition of accounting out-